

ellen; a jogok rangsorolása és limitálása ellen; minden sovinizmus és hegemonia ellen; a nemzeti kérdésekkel való nacionalista és bürokrata mesterkedések ellen.

A nemzetiségek sokoldalú műveltségének fejlesztése érdekében Kosovo Demokrata Szövetsége sikraszáll az anyanyelven folyó oktatásért az iskoláztatás minden szintjén, az iskola helyzetének és erkölcsi méltóságának megőrzéséért, az anyanyelv ápolásáért és egyenrangúságáért a nyilvános érintkezésben valamint a hivatalos használatban, a kulturális és történelmi hagyományok szabad és egyenrangú ápolásáért, a nemzeti szimbólumok szabad használatáért, és a nemzeti ünnepek méltóságteljes megünnepléséért, annak jogáért és lehetőségéért, hogy minden nép felhasználhassa a kulturális és szellemi alkotó munka pozitív eredményeit, függetlenül azok eredetétől.

4. Kosovo Demokrata Szövetsége ugyancsak elkötelezi magát a Kosovóról szóló igazság mellett, s harcolni fog a dezinformációk és rágalmak ellen. Ellenez minden megtorlást és korlátozást, mint a problémák megoldásának módját, szembefordul a rendkívüli intézkedések bevezetésével és fenntartásával, az izolációkkal és a politikai perekkel, követeli, hogy bocsássanak szabadon minden politikai foglyot az országban. Kosovo Demokrata Szövetsége tehát az építő jellegű dialógus és a megértés híve.

Priština, 1989. december 23.

(N. J. ford.)

LIBERÁLIS PÁRT – VALJEVO

(Liberalna stranka – Valjevo)

1. *Pártunk neve Liberalna stranka – Valjevo, Liberális Párt – Valjevo. Szervezeti szabályzatunk még szövetséget említ, de első közgyűlésünkön párttá alakulunk át. Pártunk szimbólumát a Szervezeti szabályzat 27. szakasza írja le. Jelvényünk a mellékelt tagsági könyv hátlapján látható.*
2. *Alakuló közgyűlésünket Valjevón tartottuk 1989. december 14-én. Bejegyzési kérelmünket átadtuk a valjevói belügyi titkárságon, de választ még nem kaptunk.*
3. *Alapító okmányunk a Szervezeti szabályzat.*
4. *A szabályzat 3. szakasza egyúttal a Programunk, amelynek elkülönítésére most folynak az előkészületek.*
5. *Pártunk annak a Liberális Pártnak a hagyományait folytatja, amely gyakorlatilag az 1858. évi svetoandreji közgyűléssel kezdte meg működését.*
6. *Szervezeti működésünket a szabályzat 9–22. szakasza rendezi.*
7. *Képviselési vezető szervünk a vezetőség, amelynek 9 tagja van.*
8. *Pártunk alosztályokban fejti ki működését. A valjevóin kívül ilyen szervezet működik Osečina (1990. január 11.), Mionica (1990. január 23.) és Kragujevac területén (1990. február 13.), de hamarosan megalakul Belgrádban (1990. március 6.), Újvidéken (március végén) és a bosznia-hercegovinai Zvornikon is (ugyancsak március végén).*
9. *Minden alosztály közgyűlése egy-egy tagot választ a párt Tanácsába, az alosztályok pedig önállóan tevékenykednek (a szervezeti szabályzattal összhangban).*
10. *A pártnak több mint 400 tagja van, ami naponta változik, viszont a nyilvántartásba vett szimpatizánsok száma ennél kétszer nagyobb.*
11. *Pártunk székhelye: Valjevo, Vuk Karadžić utca 20. Telefonügyeletünk 17–19 óra között működik a 014/22-659 számon.*

12. *Lapunk még nincs.*
13. *A legfontosabb események és akciók pártunk bemutatkozásához kötődnek a tájékoztatási eszközök közvetítésével. Ebben részt vett: a Valjevo-i és Körzeti TV, a belgrádi TV Híradója, a kragujevaci TV, az Intervju, a NIN, a Politika, a Novosti, a Politika Ekspres, a Borba, a Komunist, a Dnevnik, a Svetlost KG, a Napred VA stb. Nagyonfontoságúnak itéljük meg részvételünket a pártok közös tribünjén, Kragujevacon, 1990. február 13-án. Jelentősnek tekintjük a pártprogramok közzétételét a DNSZSZ választási értekezlete alkalmából a Sava-központban (ahol a részvételt kizárólag a bemutatkozás lehetősége motiválta).*
14. *Szervezetünk pártként működik, és már készülünk az előrehozandó választásokra, mert a legutóbbit nem tartjuk demokratikusnak.*
15. *Pártunknak szándékában áll koalícióra lépni a Demokratákkal és a Radikálisokkal, természetesen, amennyiben ezt ők is óhajtják.*
16. *Fontosnak tartjuk kiemelni a működésünket megalapozó filozófiai irányvételt, azaz a természettudományi pozitivizmust, miszerint csak olyan megoldásokhoz kell folyamodnunk, melyeket már másutt is eredményesen alkalmaztak, tehát ne kísérletezzünk folyton új megoldásokkal valamiféle avantgardizmus nevében.*

Valjevo, 1990. február 21.

*Predrag M. Vuletić
vezetőségi tag, a három
kezdeményező egyike*

A VALJEVOI LIBERÁLIS PÁRT SZERVEZETI SZABÁLYAI

Általános rendelkezések

1. sz.

A Liberális Párt azon polgárok szövetsége, akik a szabadság, a méltányosság, az igazság és a tudomány nevében harcolnak az egyén szebb életéért Szerbiában és Jugoszláviában.

2. sz.

A Liberális Párt nem tekinti szükségszerűnek az osztálytagozódást, hanem elérhetőnek vallja az osztályok összhangját, amennyiben minden embernek mint egyenlő természeti lénynek, azonos jogokat biztosítunk. Ezt kizárólag következetes reformokkal érhetjük el, nem pedig forradalommal; együttműködéssel és nem osztályharcokkal.

3. sz.

A Liberális Párt harcot folytat a piacgazdaságért, amely magában foglalja:

– a társadalmi tulajdon megszüntetése, illetve a magán- és az állami tulajdon létrehozása, azzal, hogy kötelezően állami tulajdonba kerül: a vasút, a villanygazdaság, az útgazdaság és a posta;

– részvénytársaságok létrehozását, pénzpiac kialakítását, a külföldi tőke befektetésének lehetőségét;

– a jogállam megteremtését, ami megköveteli a bíróságok függetlenítését, a polgárok jogi biztonságát és a szóbeli bűncselekmények megszüntetését;

– a politikai pártokba való szerveződés jogát és a szabad demokratikus választásokat a nemzeti szuverenitás elvének tiszteletben tartásával, mivelhogy minden hatalom a néptől ered;

- az ágazatok szerinti független szakszervezetek megalakítása, pl. a bányászok, a fémmunkások stb. számára;
- a teljes nyitottságot a világ felé és a fejlesztési irányzatokba való bekapcsolódást;
- minden ember jogegyenlőségét, tekintet nélkül társadalmi helyzetére, korára, nemzeti és vallási hovatartozására, nyelvére, fajára, képzettségére és politikai meggyőződésére;
- a szakértelem és a tudás elismerését, a munka és az alkotás mint a legfőbb értékek kultuszának ápolásával;
- a kollektív államfő megszüntetését és államelnök megválasztását a felkínált programok alapján;
- a JKSZ vezető szerepére vonatkozó alkotmányos írás törlését;
- a marxizmus–leninizmus mint irányadó ideológia megszüntetését;
- a Josip Broz nevének és művének védelméről szóló törvény hatálytalanítását, hogy társadalmi helyét és szerepét a történelemtudomány ítélhesse meg;
- az ún. „társadalmi javak” (személygépkocsik, vadászterületek, villák stb.) eladását, minthogy ezek nem a nép hasznára szolgálnak;
- a vagyon denacionalizálását, ill. igazságos kártalanítást a nacionalizált vagyoneért, szem előtt tartva az objektív körülményeket;
- a nép nevében hozott hadi kárpótlásokról szóló határozatok felülvizsgálatát;
- harc folytatását a csúszópénzek és a megvesztegetések, a nepotizmus, a helyi hatalmasságok stb. ellen.
- azoknak a hazafiaknak a rehabilitását, akik nem kompromittálták magukat a megszállók kiszolgálásával és nem követtek el véres bűncselekményt sem itthon, sem külföldön;
- az ökológiai tudatformálást és az ökológiai törvények megszigorítását;

– 4. sz.

A Liberális Párt tagjai harcot folytatnak szervezetünk eszméinek és politikájának érvényesítéséért, mégpedig mindenütt és mindig olyan módszerekkel, melyekkel a legnagyobb mértékben hozzájárulnak a Párt érdekeihez a SPIN alapján (lásd a 27. szakaszt).

5. sz.

A Liberális Párt eszmei és elméleti alapját a következő filozófiai tanok és rendszerek képezik:

- scientizmus,
- természettudományi pozitivizmus és
- evolucionizmus,

valamint az az álláspont, hogy abszolút igazsága csak az Istennek lehet.

6. sz.

A Liberális Párt tagjai önkéntességi alapon toborzódnak, a Program és a Szervezeti szabályok elfogadásával.

7. sz.

Munkájáért és ténykedéséért minden tagunk konkrétan és egyénileg felel.

8. sz.

A Liberális Párt más hazai és külföldi szövetségekkel és pártokkal állandóan bővülő kapcsolatokat tart fenn saját programcéljainak elérése végett.

A Liberális Párt szerepe és munkamódszerei

9. sz.

Síkraszállva a liberális-demokratikus államért, a szövetség tagjai elvetik az uralkodás minden arisztokratikus formáját, ellenzik az egyeduralmat, a kizsákmányolást, az önkényt stb., mert ezekben a rendszerekben erőszak helyettesíti a jogot.

10. sz.

A Liberális Párt ügyrendi szabályzata írja elő a Közgyűlés, a Tanács és az alosztályok munkamódszereit.

11. sz.

A Liberális Pártnak azok a tagjai, akik a különböző szervezetekben közreműködve ki-sebbségben maradnak, miközben olyan határozatokat, álláspontokat és végzéseket hoz-nak, melyek nincsenek összhangban a szövetség Programjával, erről, ha szükségesnek tartják, megfelelő módon értesítik más tagtársaikat és a vezetőségeket a kellő intézkedé-sek megtétele végett.

12. sz.

A Liberális Párt munkája különféle gyűlések, nyilvános tribünök, tiltakozó összejö-vetelek és más nyilvános fellépések szervezése révén valósul meg, saját céljaink propagá-lása céljából.

13. sz.

A Liberális Párt szervei rendszeresen figyelemmel kísérik a Program és a kitűzött cé-lok megvalósítását, s intézkedéseket tesznek azok valóra váltása és jobbítása érdekében.

A Liberális Párt tagjai

14. sz.

A Liberális Pártnak bárki tagja lehet, függetlenül társadalmi helyzetétől, korától, nemzeti és vallási hovatartozásától, nyelvétől, fajától, képzettségétől és politikai meg-győződésétől, amennyiben elfogadja pártunk Programját és Szervezeti szabályait.

15. sz.

A Liberális Párt tagjainak felvétele annak alapján valósul meg, hogy az illető szabad akaratából elfogadja a Programot és a Szervezeti szabályokat, amit a belépési nyilatko-zat aláírásával hitelesít.

16. sz.

A Liberális Párt tagja szabad akaratából kiléphet a szervezetből, a kilépési nyilatkozat aláírásával.

17. sz.

A Liberális Pártból kizárható az a tag, akiről bebizonyosodik, hogy a Programmal el-lentétesen cselekszik. A bizonyosságot erről az ő alosztálya, illetve vezetősége állapítja meg, kizárásáról pedig az alosztály közgyűlése dönt.

18. sz.

A kizárásról hozott végzés megfellebbezhető a párt Tanácsában, illetve a Tanács el-lenében a Közgyűlés előtt. A Közgyűlés döntése végleges.

A Liberális Párt szerveződése

19. sz.

A Liberális Pártot összességében az alosztályokba tömörülő tagok alkotják.

20. sz.

Saját közgyűlésén minden alosztály 5 tagú vezetőséget választ és 1 tagot delegál a párt Tanácsába.

21. sz.

A Liberális Párt vezetőségét a Közgyűlés választja és 9 tagot számlál.

22. sz.

A párt Tanácsának a Közgyűlés két ülészése között döntéshozatali joga van a párt tagjainak és vezetőségének javaslatai alapján.

Kiadói tevékenység

23. sz.

A Liberális Párt újságok, folyóiratok és más kiadványok megjelentetésére törekszik saját programcéljainak valóra váltása céljából.

A párt finanszírozása

24. sz.

A Liberális Párt bevételeinek fő forrása a polgárok és szervezetek önkéntes adományai, valamint a tagdíjak.

A párt bevételeinek egyéb forrásai is lehetnek.

25. sz.

A párt eszközeit a vezetőség igazgatja, használja és kezeli, s erről rendszeresen, legálább félévenként egyszer tájékoztatja a párt Tanácsát és Közgyűlését.

A párt székhelye, jelvénye és pecsétje

26. sz.

A Liberális Párt székhelye Valjevo, Vuk Karadžić utca 20.

27. sz.

A Liberális Párt jelvénye a SPIN szimbólum, amely betűszóként a Sloboda, Pravda, Istina, Nauka (szabadság, méltányosság, igazság, tudomány) szavak kezdőbetűit tartalmazza, ami egyébként egy atomfizikai fogalom, az elemi részecskék leállíthatatlan belső forgásimpulzusa. Maga a szimbólum egy 40 mm átlójú deltoid, melynek sarkaiban állnak a S, P, I, N betűk.

28. sz.

A Liberális Párt pecsétje kör alakú, 30 mm átmérővel, melynek közepén a szövetség jelvénye van, körben pedig a felirat: LIBERALNA STRANKA – VALJEVO.

Külön rendelkezések

29. sz.

A Liberális Párt Tanácsa dönt a párt szakszolgálatának létesítéséről, szervezeti fölépítéséről és munkájáról, összhangban a párt és a vezető szervek erre vonatkozó igényeivel.

Átmeneti és zárórendelkezések

30. sz.

E Szervezeti szabályzat a Közgyűlés által való meghozatala napján lép hatályba.

Megjegyzés: A Liberális Párt Közgyűlése 1989. december 14-én elfogadta a Szervezeti szabályzatot.

(N. J. ford.)

NÉPI DEMOKRATA ALTERNATÍV MOZGALOM

(Narodna demokratska alternativa)

1. *Narodna demokratska alternativa (Narodna stranka), NaDa – Népi Demokrata Alternatív Mozgalom (Néppárt)*
2. *Kezdeményező bizottságunk 1989. december 25-én alakult meg Belgrádban.*
3. *Még nincs.*
4. *Egyelőre csupán programelveinket és szervezeti elképzeléseinket közöltük a nyilvánossággal (mellékelve).*